

ପ୍ରଣୟ ପରମ ବେଦୀ

ପ୍ରାର୍ଥନା କର ଆଉ ହିଂସାକୁ ଦୂରରୁ ପରିହାଶା
କର। ସଦଗୁରୁଙ୍କର ଶିରଶାପନ୍ଥ ହୁଆ, ସତ
ନାମ ମନନ କର, ଆଏ ସତ୍ସାଙ୍ଗ ଆଶୀର୍ବାଦ
ଗ୍ରହଣ କର - ମୁଁ ନିଷୟ କହୁଛି, ତୁମକୁ ଆଶୀର୍ବାଦ
ତୁମର ଉନ୍ନୟନ ପାଇଁ ଭାବିକାକୁ ହେବନାହିଁ
ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ସମସ୍ତ

ନାଜକୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର
ଭାଗବତର ସେହିକଥା
। ତାକୁ କୁହେ ପ୍ରେମ,
ଏହା ତାକୁ କୁହେ କାମ ।
ଏକ ନୈସରିଙ୍କ, ଚିର
ସନ୍ଦଳ ପାଖରେ ପ୍ରେମିକ
ଦେଇଲିଏ । ପ୍ରେମର
ନାହିଁ, ଏହା ନିସର୍ତ୍ତ ।
୧, ଭୋଗବାଦ, ସଂସ୍କୃତି
୧୧ନ ସନ୍ଧାନରେ
ଭାଗବାର ସର୍ବସ୍ଵ ପ୍ରେମକୁ
ଥର୍ବାବେଳେ ନିଷୟାର୍ଥ ୩
ନାୟକ ପ୍ରେମ କେବଳ
ଏହା ଗୁରୁ ବା ଜ୍ଞାନ ପ୍ରତି
ପରରେ ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ
୧୨ ଯେଉଁ ଶାଶ୍ଵତତା ତାହା

ପ୍ରେମିକ-ପ୍ରେମିକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନିବିଦ୍ଧି । ଗୁରୁ-
ଶିଷ୍ୟ, ଇଷ୍ଟ-ଅନୁଗତ, ମାଲିକ-ନୌକର,
ପିତା-ପୁତ୍ର, ସ୍ଥାମୀ-ସ୍ତ୍ରୀ, ଭାଇ-ଭଉଣୀ, ବନ୍ଦୁ-
ବନ୍ଦୁ ଉଚ୍ଚରେ ମା' -ପୁତ୍ରଙ୍କ ପ୍ରେମ ଭାବ
ଦେଖୁଲେ ? ମା'ର ପ୍ରତିତି ମୁହଁର୍ର ତା
ବାସଳ୍ୟପ୍ରେମ ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ ହୁଁ ପ୍ରତି
ନିୟତରେ ଅମୃତଭରା । ଆସନ୍ତୁ ଏପରି ଏକ
ଦିନରେ ତଥାକୁଥୁତ ଶାରିରାକ ପ୍ରେମକୁ
ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇ ବିଶ୍ୱ ପିତାଙ୍କ ଶାଶ୍ଵତ ପ୍ରେମକୁ
ଆବାହନ କରିବା । ଏହା ଉଚ୍ଚରେ ନିମନ୍ତ୍ତିତ
ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ପାଇବାର ଯେଉଁ ଅମୃତ ଚେତନା
ତାହାଙ୍କ ବିଶ୍ୱ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ସମାର୍ପଣ କରିବା
ଏହା ହି ଆଜିର ବିବସର ଅନୁଚ୍ଛନ୍ଦ ହେଉ ।

ପ୍ରଫେସର, ହେପାଟୋଲୋଜି ବିଭାଗ,
ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ ମେଡିକଲ କଲେଜ,
କଟକ,

ହୋଇଥିବା ମନେହୁଁସ । ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ବନବାସ ପରେ ମାତା କୌଶଳ୍ୟାଙ୍କର ପୁତ୍ର ବିଛେଦରେ କ୍ରଦନ କାଶ୍ଚାର ଜନମାନସକୁ କରିଛି ଶୋକାକୁଳ ଏବଂ ରାମଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ଅନୁପର୍ମିତିରେ ମାତୃହୃଦୟର ଯେଉଁ ବ୍ୟଥା ଓ ବେଦନା ତାହା କାଶ୍ଚାର ଲୋକଗଢ଼ ଓ ଲୋକଗାତରେ ଅତି ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ । କାଶ୍ଚାର ସାହିତ୍ୟରେ ରାମକଥାର ବହୁଳ ବର୍ଣ୍ଣନା ହେବାପୂର୍ବରୁ ଏହାର ଲୋକଗାତ ଓ ଲୋକଗଢ଼ରେ ରାମକଥା ବିଶେଷ ଜନପ୍ରିୟ ହଲା । ରାମାଯଣର ଆଦର୍ଶ ରାମ, ସାତା ଓ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ପ୍ରଭୃତି ଚରିତ ଗୁଡ଼ିକର ପରିଜନନା । କାଶ୍ଚାରର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଓ ପାରିବାରିକ ଜୀବନ ଉପରେ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରଭାବ ବିଶ୍ଵାର କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେଠାକାର ସାମାଜିକ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ଜନଜୀବନକୁ ନିଯନ୍ତ୍ରିତ କରିପାରୁଥିଲା । ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ଭାଷାରେ ରାମାଯଣ ଅନୁବାଦ, ସମାଦନା ଓ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକକଥାକୁ ନେଇ ରାମାସାହିତ୍ୟ ଆହୁରି ଉଛ୍ଵାସିତ ହୋଇଛି । ମର୍ଯ୍ୟଦାପୁରୁଷୋରମ ଶ୍ରାଵାମଚନ୍ଦ୍ର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆଶାର୍ବାଦ କରନ୍ତୁ ଏହା ହିଁ କାମନା ।

ଜଳିଆତି, ଅସୁର ଅସୁରୁଣୀ ମାୟାବୀ ବୋଲି
କୁହାୟାଏ । ଦ୍ୱୀପ ସେହିପଥରେ କଳିଯୁଗର
ଲୋକ ମାନବ ଦେହରେ ବି ଅସୁର ଅସୁରୁଣୀ
ଗୁଣ ବିଶିଷ୍ଟ ଆଳକରି ସମସ୍ତଙ୍କର ଆୟ । ଏ
ଯୁଗ ଶେଷ ପରେ ସେହି ସତ୍ୟ ଯୁଗ ଆସିବା
ଏ ଯୁଗର ଲୋକେ ଧରିନେଉଚାନ୍ତି । ସତ୍ୟ
ଯୁଗରେ ସତ ବି ସତରେ ନଥିଲା ତେବେ
ବେଦ ଉଧାର ପାଇଁ ଭଗବାନ ଅବତାର କାହିଁକି
ହୋଇଥାନ୍ତେ ? ତଳାକ ଦେଶରେ ସ୍ଵ ଶ୍ରୀ ପାଇଁ
କେହି ଚେଷ୍ଟା ନକରି ରାଜଧନ ଆଶ୍ରାରେ ରାଜ
କରୁଣା ପ୍ରାୟେ ପାଇଁ ଆଶ୍ରୀ ହେଲେ ରାଜଧନ
ଅସାର ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ଲୋକେ ଶ୍ରୀପଥ ଭୁଲି ଯେଉଁ
ଦରିଦ୍ରକୁ ସେହି ଦରିଦ୍ର । ଏ ପାଇଁ ନାନୋ ଖୃତି
ପ୍ରଗତରେ ଭଗବାନ ବାମନ ଅବତାରରେ ଆସି
ରାଜାବଳାଙ୍କୁ ତିନିପାଦ ଭୂମି ମାରି ସେହି ଦାନ
ନାତିକୁ ରନ୍ଧ କରି ଲୋକଙ୍କୁ ଶ୍ରୀମ ବଳରେ ଓ
ଅଛ ଆବଶ୍ୟକରେ ବଞ୍ଚିବା ବାଟ କରିଥିଲେ ।

କରୁଛି । ମୁଁ ପରିଶ୍ରମୀ । ଦିନରାତି ଖରୁଛି । ଦୁଇ
ଯଦି ଏପରି ପରିଶ୍ରମ କରି ଚାଷ କର
ଡାହାହେଲେ ଡତ୍ତମଙ୍କୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଖାଇବାକୁ
ମିଳିବ । ଏ ଉକ୍ତାବୁଦ୍ଧି କାହାହିଁ ? ” ଦୁଇ ଉଚର
ଦେଲେ, “ମୁଁ ଚାଷ କରଛି, ବାଜାବପନ

କରୁଛି, ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତନ୍ଦ୍ୱର ଉପରେ ପ୍ରବ୍ୟ ଭୋଜନ କରୁଛି ।” ବ୍ରାହ୍ମଣ କହିଲେ “କାହିଁ ମୁଁ ତ ତୁମଠାରେ ସେ ପ୍ରକାର ଜଣେ ଗାସାର ଲକ୍ଷଣ ଦେଖୁଣାହିଁ । ତୁମର ଲଙ୍ଗଳ ବଳଦ ଓ ମଞ୍ଜି କେଉଁଠାରେ ଅଛି ?” ବୁଦ୍ଧ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ହେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ! ମୋର କଥା ମନ ଦେଇ ଶୁଣ । ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସର ବାଜ ବପନ କରେ । ମୁଁ ଯେଉଁ ମଙ୍ଗଳ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି ତାହା ଚାଷି ଓ ତାହା ବିଶ୍ୱାସର ବାଜକୁ ଅଳ୍ପକୃତ କରେ । ବିବେକ ଓ ଦୈରାଗ୍ୟ ମୋର ଲଙ୍ଗଳର ଆଶ, ସତର୍କମ୍, ମୋର ହଳର କଂଟି, ତପ ମୋର ପାଂଚଶା(ବଳଦକୁ ବାତେଜାବା ଛାଟ), ଶମଦମ ଓ ଲଦ୍ଧିଯ ସଂୟମ ବଳଦ, ଏପରି ହଳ, ବଳଦ ଓ ଲଙ୍ଗଳ ସାହ୍ୟରେ ମୁଁ ମନ ମୃତିକା ତାଷ କରେ । ଯେଉଁ ଶସ୍ତ୍ର ଆମଦାନୀ କରେ ତାହା ନିର୍ବାଣ- ଚିର ପ୍ରଶାନ୍ତି । ଏ ପ୍ରକାର ତାଷ ଫଳରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଦୁଃଖ କଷ ଲୋପ ହୋଇଯାଏ ।” ଏ କଥା ଶୁଣି ସେ ଅହୁକାଣ ବ୍ରାହ୍ମଣର ଜ୍ଞାନ ଉଦୟ ହେଲା । ତା’ର କଷ୍ଟୁ ଅଞ୍ଜନ ପରଳ ଦୂର ହେଲା, ସେ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ଚରଣ ତଳେ ପ୍ରଣାମ କରି ତଳକର ମାର୍ଗ ଅନୁସରଣ କରିବା ହୁଏ କଲେ । ଅଜିର ଏ ପରିତ୍ର ବୌଦ୍ଧପୂର୍ଣ୍ଣମା ତଥେର ଆଶା ଓ ବିଶ୍ୱାସ ବ୍ରାହ୍ମଣର ଏହି ଅମାର ବାଣୀ ସମ୍ବନ୍ଧ ସମାଜକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ ।

ଡାରଉଳନ୍ ଦିବସ

ଜାପୀନାଥ ଦାଶ

ଓଜି ତାରଉଳନ୍, ଦିବସ । ୧୮୦୯
ଫେବୃଆରୀ ୧୯ ଡାରିଶରେ ଏହି ପ୍ରକୃତି
ବିଜ୍ଞାନୀ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ପୁରା ନାଁ
ଚାର୍ଲ୍ସ ରବର୍ଟ ତାରଉଳନ୍ । ଅନ୍ ଦ ଅରିଜିନ୍
ଅପ୍ ଦ୍ୱିଷିଙ୍ଗର ଏହି ରଚିତା ପ୍ରାକୃତିକ
ମନୋନୟନ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ
ବିବରଣବାଦ ସିନ୍ଧାନ ପ୍ରତିକଳନ କରିଥିଲେ ।
ପରେ ‘ଦ ଡିସେଣ୍ ଅପ୍ ମ୍ୟାନ’ରେ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ
ବିବରଣବାଦକୁ ମିଶ୍ର ସହ ସଂସ୍କରଣ କରି ସେ
ବିବାଦୀୟ ହୋଇଥିଲେ । ଭେଷଜ ବିଜ୍ଞାନ
ପଢ଼ିବ ପାଇଁ ତାରଉଳନ୍ ଏତିନିବରା
ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଭର୍ତ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ତେବେ
ଦୂର ବର୍ଷ ପରେ ପଡ଼ା ଛାଡ଼ି ଧର୍ମଯାଜକ
ହେବା ନିମାନ୍ତେ ନିଶ୍ଚିର ନେଇଥିଲେ । କେନ୍ଦ୍ରିୟ
ଅର୍ଥଗ୍ରହ କ୍ଲାୟେଷ୍ କଲେଜରେ ଧର୍ମଯାଜକ
ବନିବା ପାଇଁ ତାଲିମ ନେଇଥିଲେ । ହେଲେ
ସେଥୁରେ ମଧ୍ୟ ମନ ନ ଲାଗିବାରୁ ରୟାଲ୍
ନେଇର ‘ଏର୍ବାମ୍-ଏସ୍ ବିଗଲ୍’
ଜଳକାହାଜରେ ଅବେଦନିକ ପ୍ରକୃତି ବିଜ୍ଞାନୀ
ଭାବେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଶିକ୍ଷାଗତ
ଯୋଗ୍ୟତା ନଥିବା ସବେ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ
ସହାୟତା ଏବଂ ପ୍ରତରଣ ବିଦ୍ୟା (ସଫିଜ)ରେ
ଦଶକ ଯୋଗ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚ ପଦ ମିଳିଥିଲା ।
ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ରଚନା ସାମ୍ପୁତ୍ରିକ ଶାମ୍ପୁକା
ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା । ‘ଅନ୍ ଦ ଅରିଜିନ୍
ଅପ୍ ଦ୍ୱିଷିଙ୍ଗ’ ବହି ପ୍ରଥମେ ‘ଦ
ହାନ୍ସମ୍ୟୁଗେନ୍ ଅପ୍ ଦ୍ୱିଷିଙ୍ଗ’ ନାମରେ
ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଏବଂ ପ୍ରକାଶନର ପ୍ରଥମ
ଦିନରେ ହଁ ସବୁଗୁଡ଼ିକ ବିକ୍ରି ହୋଇଯାଇଥିଲା ।
ତାଙ୍କ ଜୀବନ କାଳରେ ବହିର ଥିଲା
ସଂଖ୍ୟାର ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା ।
ଉଲ୍ଲଙ୍ଘଯୋଗ୍ୟ ଯେ, ‘ଯୋଗ୍ୟତମର

ଗୋପାନାଥ ଦାଶ

ଅରୁଆ କଦଳାବଣ,
ପଞ୍ଚମୁଖୀଇ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା,
ଦୂରଭାଷ : ୮୯୫୯୯୯୧୭୭

ସ୍ବାମୀ ଦୟାନନ୍ଦ ସରସ୍ଵତୀ

ବାଦଳ ଭୂମ୍ବା

ବାଦଳ ଭୁଯଁ

ବିରୋଧୀ ଥିଲେ । ୧୮୮୩ ଅକ୍ଟୋବର
୩୦ରେ ତାଙ୍କର ପରଲୋକ ହୋଇଥିଲା । ସ୍ଥାନ
ଦୟାନନ୍ଦଙ୍କ ଚତନାବଳୀ ମଧ୍ୟରୁ ୧୮୪୫ରେ
ପ୍ରକାଶିତ ସତ୍ୟାର୍ଥ ପ୍ରକାଶ ଦ୍ୱାରା ଭାଗରେ
ବିଭିନ୍ନ । ଅନ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ସନ୍ଧ୍ୟା,
ଭାଗବତ ଖଣ୍ଡନ, ପଞ୍ଚମହାୟଜ୍ଞ ବିଧ,
ବେଦଭାଷ୍ମ, ସଂଖ୍ୟାରିଧ୍ୱ, ସତ୍ୟ-ଧର୍ମ ବିଚାର
ଆଦି ଅନ୍ୟତଃ । ୧୮୪୪ ଫେବୃଆରୀ ଆଜିର
ଦିନ ଘୋରାନ୍ତର ମୋରଜୀ ନାମକ ଦେଶୀୟ
ରାଜ୍ୟର ଏକ ଗ୍ରାମରେ ଧନୀ ବ୍ରାହ୍ମଣ
ପରିବାରର ତାଙ୍କ ଜନ୍ମ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ‘ବିଭୂତ୍ମ’,
୪ଙ୍କ ପ୍ରତାପ ଆପାର୍ଟମେଣ୍ଟ,
୭ ଏକ୍ସଟେନସନ ଗୋଡ଼, ଜୀମ୍‌ସେବପ୍ରତି,
ଦୂରଭାଷ : ୧୪୮୮୯୮୮୭୭

ବୁନ୍ଦଦେବ ହିମାଳୟର ପାଦଦେଶରେ
ଅବର୍ମିତ ପଲ୍‌ପ ସନ୍ଧିକଟ କପିଳବାସ୍ୱ
ସହର ଲୁହିନି ଗ୍ରାମରେ ଜନ୍ମ ଗୁହଣ
କରିଥିଲେ । ଏହି ଦେବ ପ୍ରତିମ ମହାପୁରୁଷ
ବୁନ୍ଦଙ୍କ ଜନ୍ମ ସମୟରେ ତାଙ୍କଠାରେ ଅନେକ
ଶ୍ରାଳ୍ପଣ ପ୍ରକାଶ ପାରଥିଲା ସତେ ଯେପରି
ଉଗବାନ ଅବତାର ଗୁହଣ କରି ଏ
ଧରାଧାମକୁ ଆସିଥିଛି ତାଙ୍କ ଜୀବନର
ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘଟଣା ଏକ ମହାନବାଣୀ ଏକଦା
ଗୋଟମ ବୁଲୁଥିବା ସମୟରେ ଗୋଟିଏ ମେଷ୍ଟା
ଓ ଛେଳି ଦଳ ଏକ ଅଣ୍ଡୋରାଇଆ ରାଷ୍ଟ୍ର
ଦେଇ ଯାଉଥିବାର ଦେଖିଲେ । ମେଷ୍ଟାଳକ
ଯେପରି କୋଣସି ମେଷ୍ଟା ବା ଛେଳି ବାଟ
ଛାଇ ଅନ୍ୟ ଆତେ ନ ଯାଆନ୍ତି ସେଥାପାଇଁ
ପଶୁ ପଲର ଆଗକୁ ଓ ପଛକୁ ଦଢ଼ତୁ ଥାଏ ।
ଗୋଟମ ଦେଖିଲେ ମେଷ୍ଟା ପଲର ଗୋଟିଏ
ମେଷ୍ଟ ଶାବକ ପଛରେ ପଡ଼ିଯାଇଛି । ତା'ର
ଗୋଟିଏ ଗୋତରେ ମେଷ୍ଟ ପାଳକର ମାତ
ବାଜିଥିବାରୁ କ୍ଷତ ହେତୁ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହ
ମିଶ୍ର ଯାଇପାରୁ ନଥାଏ । ମେଷ୍ଟ ଶାବକଟିର
ଏପରି ଦଶା ଦେଖୁ ଗୋଟମଙ୍କ ହୃଦୟ ତରଳି
ଗଲା । ସେ ଶାବକଟିକୁ କୋଳରେ ନେଇ
ପଛରେ ଚାଲିଲେ । ସେ କହୁଆନ୍ତି, “ଗୋଟିଏ
ଶୁକ୍ରରେ ନିର୍ଜନ ହୋଇ ବସି କିମ୍ବା ପ୍ରାସାଦରେ
ରହି ନିରବରେ ନିରାହ ପ୍ରାଣାଙ୍କର ଏପରି
ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଶଶା ପ୍ରତି ଉଦାସାନ ରହିବା ଅପେକ୍ଷା
ପ୍ରାଣାନଙ୍କ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଉପଶମ ପାଇଁ କର୍ମ
ଶ୍ରେୟ ଅଟେ ।” ଏହା କହି ସେ ମେଷ୍ଟାଳକକୁ
ଡାକି କହିଲେ, “ଏବେଶୁତ୍ତିଏ ମେଷ୍ଟା ଓ

ବୁଦ୍ଧପୂର୍ଣ୍ଣମୀ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚିଷ୍ଟଃବୁଦ୍ଧଙ୍କ ମହାନବାଣୀ

ହେଲି ପଳ ନେଇ କୁଆଡ଼େ ଏତେ ତରତର
ହୋଇ ଧାଇଁଛି ? ” ମେଷପାଳକ କହିଲା,
“ ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରାସାଦକୁ । କାରଣ ରାଜାଙ୍କର
ଆଦେଶ ଦେବୀଙ୍କ ପୂଜା ପାଇଁ ଏହି
ପଶୁମାନଙ୍କୁ ବଳି ଦିଆଯିବ । ପୂଜା କାର୍ଯ୍ୟ ଆଜି
ଭାତିରେ ଆରମ୍ଭ ହେବ । ଏକଥା ଶୁଣି
ଗୋତମ ମେଷ ଶାବକଟିକୁ କୋଳରେ
ଯେପରି ଧରିଥିଲେ, ସେହିପରି ଧରି ପଶୁ ପଳା
ସହ ଚାଲିଲେ । ନଗରରେ ପହଞ୍ଚିବା ମାତ୍ରେ
ପ୍ରଚାର ହୋଇଗଲା ଯେ, “ ରାଜାଙ୍କ
ଆଦେଶରେ ଜଣେ ସାଧୁ ଲୋକ ଯଜ୍ଞରେ ବଳି
ପାଇଁ ଛେଳି ଓ ମେଷା ପଳ ଆଣି ଆସୁଛନ୍ତି ।
ଯେତେବେଳେ ଏହି ସମାଦ ଶୁଣି
ପୁରବାସୀମାନେ ରାଷ୍ଟ୍ରାକୁ ଦେଖିବାକୁ
ଆସିଲେ, ସେମାନେ ଦେଖିଲେ ଜଣେ
ତେଜୋଦୀପ୍ତ ଯୁବକ ସାଧୁମାନଙ୍କର
ପରିଧାନଯୋଗ୍ୟ ପାରବସ ପଞ୍ଜି ଆସୁଛନ୍ତି ।
ତାଙ୍କର ସେ ମଧୁର କଥା ନଗରବାସାମାନଙ୍କୁ
ମନ୍ଦମୁଗ୍ଧ କଲା । ରାଜା ମଧୁ ଜାଣିଲେ ଜଣେ
ଯୁବକ ସନ୍ୟାସୀ ଯଜ୍ଞରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ
ଆସୁଛନ୍ତି । ରାଜାଙ୍କ ଉପର୍ମୁକ୍ତିରେ
ଯେତେବେଳେ ଯଜ୍ଞ ଆରମ୍ଭରେ ଗୋଟିଏ
ଛାଗଳର ବଳ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଆରମ୍ଭ
ହେଲା, ମୂଳ ଛାଗଳଟିର ଗୋଟ ଦୁଇଟି କାଣି
ଦିଆଗଲା । ମୁଖ୍ୟ ପୁରୋହିତ ତାକ୍ଷଣ ହୁଇ
ଧରି ମୂଳ ପଶୁଟିର ଗଲା କାଟିବାକୁ ଉଦ୍‌ବେଳେ

ହେଲେ । ଯେତେବେଳେ ସେହି ମୂଳ
ପ୍ରାଣଚିର ଜୀବନ ଆଇମାତ୍ର ଏକ ମୁହଁର୍ତ୍ତରେ
ବିଲୁପ୍ତ ହେବ ବୋଲି ଜାଣି ଗୋଟମ କହି
ଉଠିଲେ, “ରାଜା ! ଏହି ନିଷ୍ଠାର ବଳ ବଦ
କର ।” ଏହା କହି ଗୋଟମ ଆଗେର ଆସି
ଛାଗଳର ବନ୍ଧନ ପିଟାଇଦେଲେ । କହିଲେ,
“ଯେପରି ମନୁଷ୍ୟର ଜୀବନ ପ୍ରତି ଶୁଣା ଥିବାରୁ
ସେ ବଂଚି ରହିବାକୁ ଛାହେଁ, ସେହିପରି
ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରାଣୀ ବଂଚି ରହିବାକୁ ଛାହେଁ ।”
ଏକଥା ଶୁଣି ମୁଖ୍ୟ ପୁରୋହିତ ହୁରାକୁ ପିଙ୍ଗି
ଦେଲେ । ସେ ଜଣେ ମହାପାପାର କର୍ଯ୍ୟ
କରିବାକୁ ଯାଇଥୁଲେ ଭାବି ତାଙ୍କ ମନରେ
ଅନୁତ୍ତାପ ଜାତ ହେଲା । ରାଜା ମଧ୍ୟ ଆଦେଶ
ଦେଲେ ଆଉ ଯଜ୍ଞରେ ଏଣିକି ପଶୁବଳ ହେବ
ନାହିଁ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକ ପଶୁପକ୍ଷା ପ୍ରଭୃତି
ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଦିନ୍ଯା ପ୍ରଦର୍ଶନ
କରିବେ । କିଶାଗୋତ୍ମା ଜଣେ ଧନୀ ଲୋକଙ୍କୁ
ବିବାହ କରିଥୁଲେ । ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପୁତ୍ର
ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲା । ମାତ୍ର ପୁତ୍ରକୁ ଦୁଇବର୍ଷ
ବୟସରେ ତା’ର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା । ଏକମାତ୍ର
ପୁତ୍ରହେତୁ ପୁତ୍ରପ୍ରତି ଅଧ୍ୟେକ ମମତା ଥିବାରୁ
କିଶାଗୋତ୍ମା । ଶୋକରେ ଅଧ୍ୟାତ୍ମା ହେଲେ ।
ତା’ପରେ ମୃତ ପୁତ୍ରକୁ ଦାହ ପାଇଁ ନ ଦେଇ
କୋଳରେ ଜାନି ଦ୍ୱାରା ଦ୍ୱାରା ଅସ୍ପଦ ଭିକ୍ଷା କରି
ବାଲିଲେ, ଯେଉଁ ଔୟ୍ୟକଷା ଖାଇଲେ ତାଙ୍କର
ମୃତ ପୁତ୍ର ପୁଣି ଜିର୍ବୁ ଉଠିବ, ସେହି ଔୟ୍ୟକଷା

ଉମାଶଙ୍କର ପ୍ରସାଦ

କିଶାରୋତ୍ମଣୀ ଭିକ୍ଷା କରି ବୁଲିଲେ । ଏହିପରିଚାଳନା ଭାବରେ ବୁଲୁ ବୁଲୁ ସେ ଜଣେ ବୌଦ୍ଧଭିକ୍ଷୁଙ୍କୁ ରେଟିଲେ । ନିଜର ଉସ୍ତାନତା ସଂୟମ କରିଲେ ନ ପାରି ବୌଦ୍ଧଭିକ୍ଷୁଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ମନ କଥନ ଜଣାଇଲେ । ଭିକ୍ଷୁ ତାଙ୍କୁ କହିଲେ, ‘ହେଁ ଭାବେ ! ମୋ ପାଖରେ କିଛି ଔଷଧ ନାହିଁ ମାତ୍ର ବୁନ୍ଦକ ପାଖୁ ଯାଆ । ସେ ନିଘନ ତୁମାଙ୍କ କୌଣସି ଅଟି ଉକୁଷି । ସେ ଦୟା ଓ ପ୍ରେମର ସାଗର । ତାଙ୍କର ଆଶାର୍ବାଦ ହେଲେ ତୁମର ପୁତ୍ର ଜୀବନ ପାଇବ । ଆଉ ବ୍ୟସ୍ତ ହୃଦୟର ନାହିଁ ।’ ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବୁନ୍ଦକ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି କହିଲେ, ‘ହଁ, ମୁଁ ଅଟ୍ୟତ ଉକୁଷି ଔଷଧ ଦେବି । ମାତ୍ର ମୋର ମୁଠାଏ ସେବିଷ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକ । ଯାହାର ଗୁହରେ କୌଣସି ପିଲା ବା ସ୍ଥାମା ବା ସ୍ଥା କିମ୍ବା ପିତାମାତା ଓ ଏପରିକିଣି ଜଣେ ତାଙ୍କର ମଧ୍ୟ ମରି ନ ଥିବ ସେହିପରିଚାଳନା

ଏକ ଗୁହ୍ୟ
ଏହା ଶୁଣି
ଶାଘ୍ୟ ସେ
କିଶୋରୀର
ଗୋଟିଏ
ସେରିଷ୍ଠ ଆଣି
ଦେଖି
କିଶୋରୀର
କେହି ପୁଅ
ତାକର ଏ
ତ ?” ଗୁହ୍ୟ
କଥା କଥା
ମରିଛନ୍ତି ।
ଘର ଯାଇ
କାହାର ସ୍ଵା
ମରିଛନ୍ତି ।
ଏପରି
ଯେଉଁଠାରେ
ମୁଠୀଏ ପାଇ
ପ୍ରତ୍ୟେକ
ବିବେକ
ତାଙ୍କର ଏ
ତା'ପରେ
ମନରେ ଦିଲ୍ଲି
ବୁଝିଙ୍ଗ ଏ
ଚରଣରେ

ବୁଝେଇଷ ଆଣିବ ।” କିଶାଗୋଟିମା
କହିଲେ, ”ମହାଶୟ ! ମୁଁ ଚାଲିଲି ଖୁବ୍
ରିଷ ମୁଠୀ ନେଇ ଫେରିଆସୁଛି ।”
ତମା ମୃତ ପୁତ୍ରଙ୍କୁ କୋଳରେ ଧରି
ଗୁହସରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଗୁହକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ
ନାଗିଲେ । ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେବିଷ
ବାକୀ ଉଦୟତ ହେଉଥିବା ସମୟରେ
ତମା କହିଲେ, “ଆଜା, ତୁମ ଘରେ
ଅ ବା କିମ୍ବା ବା ପିତା ମାତା, ବା
ଏପରି କୌଣସି ଲୋକ ମରି ନାହିଁ
ହକ୍କା କହିଲେ, “ଆପଣ କି ଆଶ୍ରଯ୍ୟ
ହୁଅଛି । ଆମ ଘରେ ତ ଅନେକ
” କିଶାଗୋଟିମା ଏହିପରି ଘରକୁ
ଶୁଣିଲେ କାହାର ବଡ଼ପୁଅ ମରିଛି,
ମୃତ, ପୁଣି କାହାର କାହାର ପିତାମାତା
ଏହିପରି ବହୁମର ବୁଲିଲା ପରେ
କୌଣସି ଘର ପାଇଲେ ନାହିଁ
ରେ ସେ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ଜୟସିତ ସେବିଷ
ବାଚାରିବେ । ଏପରି ଉତ୍ତରମାନ
ଘର ଶୁଣି ଶୁଣି ତାଙ୍କ ମନରେ
ଓ ଦେବାର୍ଥୀ ଉଦୟ ହେଉଥିଲା । ସେ
ପୁତ୍ରର ମୃତ ଦେହକୁ ଦାହ କଲେ ।
ଜନ୍ମ ଓ ମୃତ୍ୟୁର ରହସ୍ୟ ସମୟରେ
ଚିତ୍ତା କରିବାକୁ ନାଗିଲେ । ଏହାପରେ
ମୁଖୀରେ ଉପପିତ୍ତ ହୋଇ ତାଙ୍କର
ପାଖାଙ୍କ ପ୍ରଣିପାତ କଲେ । ବୁଦ୍ଧ

